

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS NEGALIOS PAGRINDU UŽTIKRINANT APLINKOS PRIEINAMUMĄ SIEKIANT PATEKTI Į VYRŲ PAPLŪDIMĮ PALANGOJE TYRIMO

2023 m. lapkričio 7 d. Nr. (23)SN-131)SP-87

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau vadinama ir Tarnyba) 2023 m. liepos 3 d. buvo gautas pareiškėjo (duomenys neskelbtini) (toliau – Pareiškėjas arba pareiškėjas) skundas dėl galimos diskriminacijos negalios pagrindu Palangos miesto savivaldybei (toliau vadinama ir Savivaldybė) neužtikrinant aplinkos prieinamumo siekiant patekti į vyrų paplūdimį Palangoje.

Pareiškėjas pranešė, kad jis atostogavo Palangoje ir pastebėjo, kad vyrams ir moterims sudaromos nevienodos sąlygos naudotis paplūdimiais, nurodė, kad vyrų paplūdimys yra labiau nutolęs nuo Palangos tilto, ir pažymėjo, kad jis yra su negalia ir negalėjo patekti į vyrų paplūdimį.

2023 m. liepos 7 d., vadovaujantis Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 25 straipsnio nuostatomis, kreiptasi į Pareiškėją, prašant patikslinti skundą ir nurodyti, ar vyrų paplūdimys yra neprieinamas dėl atstumo; jei ne tik dėl atstumo, prašyta nurodyti, kokios konkrečios aplinkybės apriboja galimybę / trukdo pasiekti vyrų paplūdimį (prašyta nurodyti tikslias priežastis).

2023 m. liepos 11 d. Pareiškėjas el. paštu informavo, kad teikia skundą ne tik dėl to, kad vyrų paplūdimys yra toliau nei moterų, bet ir dėl to, kad jis yra su negalia ir jam nesudarytos sąlygos patekti į vyrų paplūdimį.

2023 m. rugpjūčio 3 d. pakartotinai kreiptasi į Pareiškėją, prašant patikslinti skundą ir nurodyti, ar Pareiškėjas turi judėjimo negalią; ar Pareiškėjas, judėdamas naudojasi pagalbinėmis priemonėmis (asmens su negalia vežimėliu, vaikštyne ir pan.). Prašyta nurodyti, kokios kliūtys Pareiškėjui trukdo pasiekti paplūdimį; konkrečiai nurodyti, kas infrastruktūroje, aplinkoje, norint naudotis paplūdimiu, yra nepritaikyta; kokių pritaikymų Pareiškėjui reikėtų, kad galėtų pasiekti paplūdimį ir juo naudotis.

2023 m. rugpjūčio 8 d. gautas Pareiškėjo atsakymas el. paštu, kuriame pateikta informacija, kad Pareiškėjas turi judėjimo negalią ir naudoja pagalbines priemones – asmens su negalia vežimėlį. Atsakyme Pareiškėjas nurodė: „į vyrų paplūdimį patekimas tik per miško numindžiotą takelį. Su vežimėliu nepavažiuosi miško takeliu, todėl niekaip negaliu pasiekti vyrų paplūdimio“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta). Taip pat Pareiškėjas rašė: „į moterų paplūdimį patekimas puikiu, visiškai nauju asfaltuotu pėsčiųjų taku, paskui mediniu taku, kuriuo iš karto pasieki moterų paplūdimį. Su vežimėliu nuvažiavimas idealus.“ Pareiškėjas informavo: kadangi jis yra su negalia, ir dėl to, kad būtų patogiau, apsistojo Palangos centre; jis informavo, kad iš miesto centro su asmenų su negalia vežimėliu važiuojant į vyrų paplūdimį yra daugybė kliūčių: nėra asfaltuoto arba medinio tako, kas leistų su vežimėliu nuvažiuoti tiesiai į vyrų paplūdimį. Pareiškėjas paaiškino, kad į vyrų paplūdimį apskritai negali patekti, nes vežimėliu neįmanoma važiuoti miško takeliu.

Vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierę pavadavusi vaiko teisių apsaugos kontrolierė Edita Žiobienė 2023 m. rugpjūčio 21 d. raštu Nr. (23)SN-131)S-409 kreipėsi į Palangos miesto savivaldybės administraciją prašydama atsakyti:

1. „Ar asmenims su judėjimo negalia yra sudarytos galimybės saugiai patekti į vyrų paplūdimį?
2. Kokiais būdais (takais, keliukais) asmenys su judėjimo negalia gali pasiekti vyrų paplūdimį?
3. Ar pėsčiųjų takai / keliukai vedantys iki vyrų paplūdimio yra tinkami, kad asmenys, turintys judėjimo negalią ir besinaudojantys pagalbėmis priemonėmis (neįgaliojo vežimėliu ir kt.), galėtų saugiai jais praeiti / pravažiuoti? Jei ne, dėl kokios priežasties?
4. Ar infrastruktūra (takai, laiptai ir pan.) įrengta laikantis atitinkamų statybos techninių reglamentų, nustatančių prienamumo negalią turintiems asmenims kriterijus; jei ne – dėl kokių priežasčių?“

Prašyta pateikti ir kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, lygių galimybių kontrolierė 2023 m. rugsėjo 29 d. raštu Nr. (23)SN-131)S-482 kreipėsi į Savivaldybės administraciją prašydama papildomai atsakyti:

1. „Ar pagal Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialiojo plano reikalavimus yra galimybė tinkamai pritaikyti patekimą į Palangos vyrų paplūdimį (įrengti patekimą į paplūdimį ar įrengti paplūdimį kitoje vietoje), kad į jį galėtų patekti asmenys su judėjimo negalia?
2. Ar buvo imtasi priemonių dėl to, kad būtų tinkamai užtikrinamas prieinamumas dėl patekimo į vyrų paplūdimį? Jei taip, prašyčiau nurodyti, kokių? Ar ketinama imtis veiksmų, pritaikant patekimą iki vyrų paplūdimio asmenims su judėjimo negalia?
3. Ar buvo kreiptasi į Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją dėl Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialiojo plano pakeitimo (jei tai reikalinga), siekiant tinkamai pritaikyti aplinkos prieinamumą dėl patekimo į vyrų paplūdimį? Jei ne, prašyčiau nurodyti, ar ketinama kreiptis?
4. Kada buvo užtikrintas moterų paplūdimio Palangoje prieinamumas asmenims su fizine negalia? Prašome nurodyti tikslią datą, nuo kada užtikrintas šio paplūdimio prieinamumas.
5. Kokių veiksmų buvo imtasi ir kada, užtikrinant moterų paplūdimio prieinamumą asmenims su negalia? Ar prieš tai buvo keičiamas Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialusis planas?“

Taip pat prašyta pateikti ir kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Lygių galimybių kontrolierė 2023 m. rugsėjo 29 d. raštu (23)SN-131)S-483 kreipėsi į Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją prašydama pateikti informaciją ir atsakyti:

1. „Kokia tvarka gali būti keičiamas Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialusis planas? Kas gali inicijuoti tokius pakeitimus?
2. Ar sudarant Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialųjį planą buvo numatyta galimybė pritaikyti patekimą į Palangos vyrų paplūdimį asmenims su judėjimo negalia?
3. Ar įmanoma pagal specialiojo plano reikalavimus pritaikyti patekimą į Palangos vyrų paplūdimį / įrengti takus, užtikrinančius patekimą, pritaikytus asmenims su negalia kitose paplūdimio vietose?
4. Ar Palangos miesto savivaldybės administracija kreipėsi į Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją dėl Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialiojo plano pakeitimo, siekiant tinkamai pritaikyti aplinkos prieinamumą dėl patekimo į vyrų paplūdimį?
5. Ar, prieš užtikrinant moterų paplūdimio prieinamumą Palangoje, buvo keičiamas Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialusis planas? Kada Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialusis planas buvo keistas užtikrinant moterų paplūdimio prieinamumą asmenims su

negalia Palangoje? Kokios institucijos (-jų) iniciatyva buvo pakeistas planas, užtikrinant moterų paplūdimio prieinamumą asmenims su negalia Palangoje?“

Taip pat prašyta pateikti ir kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

2023 m. rugsėjo 11 d. Tarnyboje gautas atsakymas – Palangos miesto savivaldybės administracijos raštas „Dėl informacijos pateikimo“, kuriuo atsakyta į užduotus klausimus ir pateikta kita informacija, aktuali skundo nagrinėjimui.

Savivaldybės administracijos 2023 m. rugsėjo 11 d. pateiktame paaiškinime rašoma:

„Atsakydami į Jūsų raštą, teikiame informaciją šiais klausimais:

1. Ar asmenims su judėjimo negalia yra sudarytos galimybės saugiai patekti į vyrų paplūdimį?

Asmenys, taip pat ir asmenys su judėjimo negalia, patekti į vyrų paplūdimį gali tik natūraliais lankytojų išmindžiotais miško takais arba einant jūros pakrante.

2. Kokiais būdais (takais, keliukais) asmenys su judėjimo negalia gali pasiekti vyrų paplūdimį?

Patekti į vyrų paplūdimį Palangoje galima natūraliais lankytojų išmindžiotais miško takais arba einant jūros pakrante.

3. Ar pėsčiųjų takai / keliukai vedantys iki vyrų paplūdimio yra tinkami, kad asmenys, turintys judėjimo negalią ir besinaudojantys pagalbinėmis priemonėmis (neįgaliojo vežimėliu ir kt.), galėtų saugiai jais pareiti / parvažiuoti? Jei ne, dėl kokios priežasties?

Šiuo metu nėra įrengtos jokios pėsčiųjų infrastruktūros vedančios link vyrų paplūdimio, yra tik natūraliai susiformavę miško takai. Paplūdimiuose ir jų prieigose bet kokia infrastruktūra gali būti įrengiama vadovaujantis Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro patvirtintu Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialiuoju planu bei įvertinus esamas aplinkinės teritorijos gamtines sąlygas.

Pėsčiųjų takus tikslinga įrengti tik jau susiformavusiose priėjimo prie jūros vietose, įvertinant jų įtaką pajūrio kraštovaizdžiui bei nedarant neigiamo poveikio aplinkai.

4. Ar infrastruktūra (takai, laiptai ir pan.) įrengta laikantis atitinkamų statybos techninių reglamentų, nustatančių prieinamumą negalią turintiems asmenims kriterijus; jei ne – dėl kokių priežasčių?

Nėra įrengtos pėsčiųjų infrastruktūros vedančios į vyrų paplūdimį.

5. Kita svarbi informacija susijusi su atliekamu tyrimu.

Palangoje pėsčiųjų takai, vedantys į paplūdimius, specialiai pritaikyti asmenims su judėjimo negalia yra įrengti:

5.1. ties Birutės parku (S. Dariaus ir S. Girėno g.), netoli poilsio namų „Palangos Žuvėdra“;

5.2. ties Lino taku, vedantis iki pat vandens su nuolydžiu į jūrą;

5.3. Monciškių paplūdimyje (Šviesos g.), kur visai šalia jūros, pušyne, yra įsikūrusi Lietuvos paraplegikų asociacijos stovykla;

5.4. Šventojoje (Jūros g.) prie pagrindinės gelbėjimo stoties.

Aukščiau minėti takai yra mediniai, prie jų įrengtos apžvalgos aikštelės.“

2023 m. spalio 12 d. Tarnyboje gautas Palangos miesto savivaldybės administracijos raštas „Dėl informacijos pateikimo“, kuriame teikta papildoma informacija.

Savivaldybės administracijos 2023 m. spalio 12 d. pateiktame rašte rašoma:

„Išnagrinėjus Jūsų 2023 m. rugsėjo 29 d. raštą „Dėl informacijos pateikimo“, teikiame papildomą bei patikslintą atsakymą. Informuojame, kad Palangos miesto savivaldybės administracija įrengdama minimalią rekreacinę infrastruktūrą Baltijos jūros pakrantėje vadovaujasi Lietuvos Respublikos pajūrio juostos įstatymo, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. D1-601 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtinto Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo plano, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2023 m. balandžio 21 d. įsakymu Nr. D1-117 patvirtintos Pajūrio juostos tvarkymo programos 2023–2032 m. bei kitų teisės aktų, reglamentuojančių veiklą Pajūrio juostos teritorijoje, reikalavimais. Pažymėtina, kad lentiniai takai skirti patekti į paplūdimius yra numatomi vietose, kuriose fiksuojami gausiausi poilsiautojų srautai, taip pat atsižvelgiant į gamtines aplinkybes, siekiant nukreipti poilsiautojus nuo jautriausių (degraduojančių) kopagūbrio bei paplūdimio vietų. Pažymėtina, kad įrengiant takus, svarbu nepadaryti žalos gamtai, ypač apsauginiam Baltijos jūros kopagūbriui, kuris skirtas kranto bei Palangos miesto infrastruktūros apsaugai nuo eolinių, erozinių pažeidimų bei Baltijos jūros vandens išsiliejimo į užstatytas teritorijas. Esant galimybei (tinkamam kopagūbrio šlaito nuolydžiui) lentiniai takai per kopas yra pritaikomi tiek žmonių su judėjimo negalia, tiek mažus vaikus auginančių šeimų poreikiams. Specializuoti, judėjimo negalią

turintiems asmenims skirti, paplūdimiai šiuo metu jau yra įrengti S. Dariaus ir S. Girėno gatvės pabaigoje, ties Palangos reabilitacinė ligoninė, Monciškėse greta Paraplegikų asociacijos stovyklavietės, ties Šventosios centrine gelbėjimo stotimi. Minėtuose, neįgaliesiems skirtuose, paplūdimiuose įrengtos papildomos poilsio / apžvalgos aikštelės, sudarytos galimybės privažiuoti prie jūros, taip pat skiriamas didesnis dėmesys takų priežiūrai. Suprantame, kad žmonėms su negalia reikalingas platesnis priėjimo takų tinklas, tačiau kaip ir daugelyje sričių, plėtra vykdoma palaipsniui, atsižvelgiant į turimą finansavimą. Išnagrinėjus Jūsų surinktą bei pateiktą informaciją, norime patikslinti, kad tiek takas per apsauginį kopagūbrį į Palangos centrinę moterų pliažą, tiek į pareiškėjo minimą vyrų pliažą yra lentiniai. Šie takai įrengti 2022 metais. Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėjo skunde minima praėjimo vieta, patenka į valstybinio miško teritoriją, kurią valdo ir prižiūri ne Palangos miesto savivaldybės administracija, o VĮ Valstybinė miškų urėdija. Būtent VĮ Valstybinės miškų urėdijos Kretingos regioninis padalinys atlieka ne tik pajūrio miškų priežiūrą, bet ir kuria rekreantams reikalingą infrastruktūrą savo valdomoje teritorijoje.

Palangos miesto savivaldybės administracija sulaukia ir privačių iniciatyvų prisidėti prie pajūrio juostos infrastruktūros plėtros. 2023 metų vasaros pabaigoje, VĮ Valstybinė miškų urėdijai pritarus, UAB „Gradiali“ lėšomis buvo įrengtas beveik 200 m ilgio lentinis takas iki jau esamo tako per kopą, pareiškėjo minimoje vietoje (fotonuotraukos pridedamos).“

2023 m. lapkričio 6 d. Tarnyboje gautas atsakymas – Aplinkos ministerijos 2023 m. lapkričio 3 d. raštas „Dėl informacijos pateikimo“ Nr. D8(E)-6250, kuriame teikta informacija, atsakant į užduotus klausimus.

Aplinkos ministerija 2023 m. lapkričio 3 d. raštu „Dėl informacijos pateikimo“ Nr. D8(E)-6250 pranešė:

„Išnagrinėjome Jūsų paklausimą, kuriame prašote suteikti informaciją dėl Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialiojo plano keitimo ir galimybės pritaikyti pateiktą į Palangos vyrų paplūdimį asmenims su judėjimo negalia.

Atkreipiame dėmesį, kad galiojantys įstatymai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatai nesuteikia įgaliojimų Aplinkos ministerijai oficialiai aiškinti įstatymų nuostatas bei jų taikymą, nagrinėti konkrečias situacijas ir daryti šių situacijų vertinamojo pobūdžio išvadas, įtakoti kitų institucijų priimtų sprendimų ar juos keisti, todėl ministerija pagal kompetenciją teikia specialistų nuomonę, kuri negali būti laikoma oficialiu sprendimu konkrečioje situacijoje.

Dėl 1 klausimo: *„Kokia tvarka gali būti keičiamas Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialusis planas? Kas gali inicijuoti tokius pakeitimus?“*

Žemės tvarkymą pajūrio juostoje nustato Pajūrio juostos įstatymas ir kiti teisės aktai, taip pat Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka parengti ir patvirtinti teritorijų planavimo dokumentai.

Pažymime, kad specialiojo teritorijų planavimo dokumentai rengiami, koreguojami, keičiami, derinami, tikrinami ir tvirtinami vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu, specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimą organizuojančių subjektų veiklą reglamentuojančiais įstatymais ir Vyriausybės įgaliotų institucijų vadovų kartu su aplinkos ministru patvirtintomis tam tikromis specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis, kuriose nustatoma specialiojo teritorijų planavimo dokumento organizavimo, rengimo, koregavimo, keitimo, derinimo, tikrinimo, tvirtinimo tvarka. Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo plano struktūrą, jo organizavimo, rengimo, derinimo, tikrinimo ir tvirtinimo, keitimo, koregavimo tvarką nustato Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo plano rengimo taisyklės, patvirtintos 2018 m. sausio 12 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-17 „Dėl Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo plano rengimo taisyklių patvirtinimo“. Vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo 30 straipsnio 8 dalimi, specialiojo teritorijų planavimo dokumentai keičiami sprendimą rengti tą teritorijų planavimo dokumentą priėmusios valstybės ar savivaldybės institucijos sprendimu dėl dokumento keitimo, laikantis šiame įstatyme nustatytų specialiojo teritorijų planavimo proceso reikalavimų ir taikant tą pačią dokumento tvirtinimo procedūrą. Sprendimą dėl specialiojo teritorijų planavimo dokumento koregavimo pradžios ir planavimo tikslų priima planavimo organizatorius – nagrinėjamu atveju aplinkos ministras, kurio įsakymu yra patvirtintas Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo planas.

Dėl 2 ir 3 klausimų: *„Ar sudarant Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialųjį planą buvo numatyta galimybė pritaikyti patekimą į Palangos vyrų paplūdimį asmenims su judėjimo negalia? Ar įmanoma pagal specialiojo plano reikalavimus pritaikyti patekimą į Palangos vyrų paplūdimį / įrengti takus, užtikrinančius patekimą, pritaikytus asmenims su negalia kitose paplūdimio vietose?“*

Lietuvoje pajūrio kraštovaizdis užima tik 0,99 procentus šalies teritorijos, todėl siekiant užtikrinti šios teritorijos tvarią plėtrą, išsaugoti pajūrio kraštovaizdį, užtikrinti kraštovaizdžio gamtos ir kultūros vertybių apsaugos priemonių įgyvendinimą, pajūrio juostai suteiktas išskirtinis apsaugos statusas. Pažymėtina, kad pajūrio kraštovaizdžio ir jo išteklių apsaugai ir subalansuotai pajūrio juostos žemyninės dalies naudojimo plėtrai buvo parengtas vieningas teritorijų planavimo dokumentas –

Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialusis planas, patvirtintas 2011 m. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. D1-601 „Dėl pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialiojo plano patvirtinimo“ (toliau – Specialusis planas). Pajūrio juosta yra ypač jautri naujų inžinerinės infrastruktūros objektų statybai dėl galimo neigiamo poveikio apsauginiam kopagūbriui ir krantodaros procesams, todėl Specialiajame plane numatant naujos inžinerinės infrastruktūros vystymo kryptis buvo atsižvelgta į kranto ir kopagūbrio būklę, geodinamines kranto ruožų tendencijas, rekreacines apkrovas.

Pažymime, kad Specialusis planas nepateikia konkrečių priėjimo prie jūros pėsčiųjų takų įrengimo vietų ir šių takų parametrų, tačiau nurodo tokios infrastruktūros įrengimo pagrindines kryptis. Specialiojo plano tekstinių sprendinių 27 punktą numato, kad susisiekimo komunikacijos rekonstruojamos ar kapitališkai remontuojamos, naujos projektuojamos, statomos (tiesiamos) kuo mažiau keičiant pajūrio kraštovaizdžio pobūdį ir neteršiant aplinkos. Sprendinių 42 punktą numato, kad paplūdimių teritorija turi būti suskirstyta į atskiras funkcines zonas: poilsio, maudymosi, fizinio aktyvumo ir zoną, skirtą lankytis su gyvūnais. Savivaldybių teritorijose užtikrinamas bent vieno paplūdimio, pritaikyto neįgaliesiems, įrengimas. Paplūdimio prieigose matomoje vietoje turi būti įrengiama paplūdimio schema su pažymėtomis funkcinėmis zonomis. Esant poreikiui, paplūdimiuose gali būti įrengtos ir atitinkamomis žymomis pažymėtos moterų, vyrų ir nudistų zonos, kurios įteisintos savivaldybių institucijų sprendimais. 44 punktą numato, kad įrengiant ir tvarkant viešąjį turizmo ir poilsio infrastruktūrą pajūrio juostoje turi būti įvertintos Pajūrio juostos tvarkymo programoje numatytos krantotvarkos priemonės.

Palangos vyrų paplūdimys pagal galiojančio Specialiojo plano sprendinius patenka į Kunigiškių-Ražės upelio intensyvaus rekreacinio naudojimo ruožą. Pagal Specialiojo plano tekstinių sprendinių 84.2.1 papunktį, ruožo dalyje ties infrastruktūros koridoriais, išsaugant pajūrio kraštovaizdį, gali būti formuojama intensyviai lankymui pritaikyta aplinka. Grafiniai sprendiniai šiame ruože numato perspektyvinių infrastruktūros koridorių įrengimo galimybes. Pagal Pajūrio juostos tvarkymo programos 2023–2032 m., patvirtintos 2023 m. balandžio 21 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-117 „Dėl Pajūrio juostos tvarkymo programos 2023–2032 m. patvirtinimo“ nuostatas, ties Palangos vyrų paplūdimiu yra numatytas naujo tako ir laiptų įrengimas (Pajūrio juostos tvarkymo programos 2023–2032 m. 2 priedas. 2 schema. Palangos rekreacinės zonos ir Pajūrio regioninio parko ruožai). Vadovaujantis Pajūrio juostos įstatymu, Pajūrio juostos tvarkymo programą pajūrio juostos žemyninėje dalyje įgyvendina Klaipėdos miesto, rajono savivaldybės ir Palangos miesto savivaldybė.

Įvertinę šias Specialiojo plano nuostatas, manome, kad galiojančio Specialiojo plano nuostatos neužkerta galimybių įrengti patekimo į paplūdimius vietų pritaikant jas asmenims, turintiems judėjimo negalią. Vadovaujantis Specialiojo plano tekstinių sprendinių 43 punktu, nauja rekreacinė-inžinerinė ir paplūdimių aptarnavimo infrastruktūra gali būti įrengiama savivaldybės ir vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentuose numatytose vietose ir ją įrengiant turi būti įvertinami kiti Specialiajame plane numatyti pajūrio juostos apsaugos ir šios teritorijos naudojimo reikalavimai.

Dėl 4 klausimo: *„Ar Palangos miesto savivaldybės administracija kreipėsi į Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministeriją dėl Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialiojo plano pakeitimo, siekiant tinkamai pritaikyti aplinkos prieinamumą dėl patekimo į vyrų paplūdimį?“*

Pažymime, kad šiais 2023 metais naujų paklausimų, susijusių su naujų takų įrengimu pajūrio juostoje, Aplinkos ministerija nėra gavusi.

Atkreipiame dėmesį, kad Aplinkos ministerijos inicijuoti Specialiojo plano pakeitimai buvo atlikti vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo nuostatomis, laikantis šiame įstatyme nustatytų specialiojo teritorijų planavimo proceso reikalavimų. Specialusis planas buvo suderintas su suinteresuotomis institucijomis ir visuomene.

Dėl 5 klausimo: *„Ar, prieš užtikrinant moterų paplūdimio prieinamumą Palangoje, buvo keičiamas Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialusis planas? Kada Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialusis planas buvo keistas užtikrinant moterų paplūdimio prieinamumą asmenims su negalia Palangoje? Kokios institucijos (-jų) iniciatyva buvo pakeistas planas, užtikrinant moterų paplūdimio prieinamumą asmenims su negalia Palangoje?“*

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. liepos 28 d. įsakymas Nr. D1-601 „Dėl pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialiojo plano patvirtinimo“ buvo keičiamas išdėstant jį nauja redakcija 2020 m. sausio 16 d. Plano korektūra inicijuota atsižvelgiant į pakoreguotą Pajūrio juostos ribų specialųjį planą (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 885 „Dėl Lietuvos Respublikos pajūrio juostos ribų plano (schemos) patvirtinimo“) ir siekiant į šį planą integruoti kitų žemesnio lygmens planų sprendinius. Specialusis planas papildytas paplūdimių tvarkymo sprendiniais, integruojant Pajūrio juostos žemyninės dalies paplūdimių rekreacijos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. D1-204, sprendinius tiek, kiek jie neprieštarauja galiojančiam specialiajam planui. Specialiojo plano sprendinių pakeitimai išskirtinai dėl asmenų su negalia patekimo į Palangos moterų paplūdimį nebuvo vykdomi.“

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Tyrimo metu buvo vertinama, ar Savivaldybė užtikrinant aplinkos prieinamumą patekimui į vyrų paplūdimį, nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatų.

Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatyta, kad, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos (toliau – Konvencija), kurios dalyvė yra Lietuva, 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog valstybės, šios Konvencijos šalys, užtikrina, kad prieš įstatymą visi asmenys lygūs ir lygūs pagal įstatymą, taip pat turi teisę į lygiavertę įstatymo apsaugą ir teisę vienodai naudotis įstatymo teikiamomis galimybėmis be jokio diskriminavimo. Valstybės, šios Konvencijos šalys, draudžia bet kokį diskriminavimą dėl neįgalumo ir garantuoja neįgaliesiems vienodą ir veiksmingą teisinę apsaugą nuo diskriminavimo dėl bet kokios priežasties (Konvencijos 5 straipsnio 2 dalis). Konvencijos 9 straipsnyje „Prieinamumas“ įtvirtinta pareiga valstybėms, šios Konvencijos šalims, siekti, kad neįgalieji galėtų gyventi savarankiškai ir visapusiškai dalyvauti visose gyvenimo srityse, imtis atitinkamų priemonių, užtikrinant neįgaliesiems lygiai su kitais asmenimis fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumą tiek miesto, tiek kaimo vietovėse.

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių komitetas 2014 m. gegužės 22 d. Konvencijos 9 straipsnio „Prieinamumas“ Bendrojoje pastaboje Nr. 2 (toliau – Pastaba) nurodė, jog prieinamumas yra neįgaliųjų gyvenimo savarankiškai ir visapusiško bei lygiateisio dalyvavimo visuomenės gyvenime prielaida. Be fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų

prieinamumo neįgalieji neturės lygių galimybių dalyvauti savo visuomenės gyvenime (Pastabos 1 str.). Svarbu, kad prieinamumo klausimas būtų sprendžiamas visais aspektais, apimant fizinę aplinką, transportą, informaciją ir ryšius, taip pat paslaugas. Subjektų, valdančių pastatus, transporto infrastruktūrą, transporto priemones, informaciją ir ryšius, taip pat paslaugas, juridinio asmens statusas ir viešasis ar privatus pobūdis nebeakcentuojami. Visuomenei tiekiamos prekės, produktai ir teikiamos paslaugos turi būti prieinamos visiems, neatsižvelgiant į tai, ar juos / jas valdo ir (arba) teikia / teikia valstybės institucija ar privati įmonė. Neįgalieji turėtų turėti vienodas galimybes naudotis visomis visuomenei tiekiamomis prekėmis, produktais ir teikiamomis paslaugomis taip, kad būtų užtikrintos veiksmingos bei vienodos galimybės ir gerbiamas jų orumas. Toks požiūris kyla iš draudimo diskriminuoti; prieinamumo galimybių neužtikrinimas turėtų būti laikomas diskriminacija, nesvarbu, ar kaltininkas yra viešasis ar privatus subjektas. Prieinamumas turėtų būti užtikrintas visiems neįgaliesiems, nepaisant negalios pobūdžio, neišskiriant jų jokiais pagrindais – rasės, odos spalvos, lyties, kalbos, religijos, politinių ar kitų įsitikinimų, nacionalinės ar socialinės kilmės, turto, gimimo ar kitokios padėties, teisinės ar socialinės padėties, ar amžiaus. Sprendžiant prieinamumo klausimą reikėtų ypač atsižvelgti į neįgaliųjų lyties ir amžiaus aspektus (Pastabos 13 str.).

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis asmenų lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs; žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos. Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik

dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalį, diskriminacija – tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesiogine diskriminacija Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalyje apibrėžiama, kaip elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui.

Pagal Lygių galimybių įstatyme įtvirtintą diskriminacijos sąvoką, tiriant diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą, siekiama nustatyti, ar tam tikras elgesys, teisės norma, praktika galėtų tam tikrą asmenį dėl tam tikro asmens tapatybės požymio, t. y., aptariamam atveju – dėl negalios, priversti atsidurti mažiau palankioje padėtyje nei kitas asmuo, neturintis šio požymio.

Lygių galimybių įstatymo 4 straipsnyje įtvirtinta įrodinėjimo pareigos paskirstymo tvarka, nagrinėjant lygių galimybių principo pažeidimo atvejus, t. y., teismuose ar kitose kompetentingose institucijose nagrinėjant fizinių, juridinių asmenų, kitų organizacijų ir jų padalinių skundus, pareiškimus, prašymus, pranešimus ar ieškinius dėl diskriminacijos lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, pareiškėjui nurodžius aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą dėl tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos buvimo, preziumuojama, kad tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos, priekabiavimo ar nurodymo diskriminuoti faktas buvo. Skundžiamas asmuo turi įrodyti, kad lygių galimybių principas nebuvo pažeistas.

Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad reikalavimai dėl asmenims su negalia fiziškai tinkamos aplinkos visose gyvenimo srityse įgyvendinami atliekant teritorijų planavimą ir statinių projektavimą bei viešosios paskirties pastatų, būsto ir jo aplinkos, viešojo transporto objektų, skirtų keleiviams aptarnauti, ir jų infrastruktūros, informacinės aplinkos pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams.

Pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnį, savarankiškosios savivaldybės funkcijos yra teritorijų planavimas, savivaldybės bendrojo plano ar savivaldybės dalių bendrųjų planų ir detaliųjų planų sprendinių įgyvendinimas (19 punktą), kūno kultūros ir sporto plėtojimas, gyventojų poilsio organizavimas (29 punktą).

Nagrinėjamu atveju, gavus Pareiškėjo skundą, buvo vertinama, ar Palangos miesto savivaldybė Pareiškėjui su judėjimo negalia, besinaudojančiam asmens su negalia vežimėliu, užtikrino aplinkos prieinamumą siekiant patekti į vyrų paplūdimį Palangoje.

Atkreiptinas dėmesys, kad tyrimo metu nebuvo vertinama, ar vyrų paplūdimys yra įrengtas tinkamoje vietoje ir ar tinkamas yra atstumas iki paplūdimio, lyginant su kitais paplūdimiais ar Palangos tiltu, nes, pagal antidiskriminacinius teisės aktus, paplūdimių vietų įrengimo konkrečioje miesto dalyje tinkamumo vertinimas nepriskirtinas lygių galimybių kontrolieriaus kompetencijai.

Pabrėžtina, kad, pagal Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.

Žemės tvarkymo pajūrio juostoje tvarką nustato Pajūrio juostos įstatymas ir kiti teisės aktai bei Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka parengti ir patvirtinti teritorijų planavimo dokumentai.

Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo plano rengimo taisyklės, patvirtintos 2018 m. sausio 12 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-17 „Dėl Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo plano rengimo taisyklių patvirtinimo“, reglamentuoja pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo plano struktūrą, jo organizavimo, rengimo, derinimo, tikrinimo ir tvirtinimo, keitimo, koregavimo tvarką. Vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo 30 straipsnio 8 dalimi, specialiojo teritorijų planavimo dokumentai keičiami sprendimą rengti tą teritorijų planavimo dokumentą priėmusios valstybės ar savivaldybės institucijos sprendimu dėl dokumento keitimo, laikantis šiame įstatyme nustatytų specialiojo teritorijų planavimo proceso reikalavimų ir taikant tą pačią dokumento tvirtinimo procedūrą. Sprendimą dėl specialiojo teritorijų planavimo dokumento koregavimo pradžios ir planavimo tikslų priima planavimo organizatorius – nagrinėjamu atveju aplinkos ministras, kurio įsakymu yra patvirtintas Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo planas.

Pagal nuo 2020 m. sausio 1 d. galiojančio aplinkos ministro 2019 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. D1-653 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“ (toliau vadinamas ir Reglamentu) XXI skyriaus „Gyvenamųjų vietovių aplinka ir aplinka už jų ribų“ 76 punkto nuostatas – neurbanizuotose ir neurbanizuojamose teritorijose įrengiami pėsčiųjų takai turi būti

projektuojami taip, kad išilginis nuolydis būtų ne didesnis kaip 5 proc. Jei vietos sąlygos itin sudėtingos (saugomos teritorijos, kultūros paveldo objektai, istoriškai susiklostęs užstatymas), maksimalus išilginis tako nuolydis gali būti padidinamas iki 12,5 proc., o skersinis nuolydis negali viršyti 1,5–2,0 proc. Kai išilginis nuolydis yra didesnis kaip 5 proc., tačiau neviršija 12,5 proc., priklausomai nuo nuolydžio, turi būti numatomos papildomos priemonės (kuo nuolydis didesnis, tuo daugiau papildomų priemonių taikoma): įrengiami turėklai pagal Reglamente nustatytus reikalavimus, priklausomai nuo nuolydžio, racionaliū atstumu išdėstomos atokvėpio aikštelės, kurių ilgis turi būti 1,5–2,0 m, o išilginis ir skersinis nuolydžiai negali viršyti 1,5–2,0 proc., ir t. t.

Nagrinėjamu atveju buvo gauta informacija apie tai, kad asmenims su judėjimo negalia nesudarytos sąlygos patekti į Palangos vyrų paplūdimį, t. y. nepritaikyta infrastruktūra, skirta patekti į paplūdimį.

Palangos miesto savivaldybė savo raštuose pateikia skirtingą ir prieštarinę informaciją. 2023 m. rugsėjo 11 d. atsakyme nurodoma, kad „patekti į vyrų paplūdimį Palangoje galima natūraliais lankytojų išmindžiotais miško takais arba einant jūros pakrante“. 2023 m. spalio 12 d. Palangos miesto savivaldybės rašte pateikta patikslinta informacija, nurodant, kad tiek takas per apsauginį kopagūbrį į Palangos centrinę moterų pliažą, tiek į Pareiškėjo minimą vyrų pliažą yra lentiniai (takai įrengti 2022 metais). Taip pat pažymėta, kad Pareiškėjo skunde minima praėjimo vieta patenka į valstybinio miško teritoriją, kurią valdo ir prižiūri ne Savivaldybės administracija, o VĮ Valstybinė miškų urėdija.

Kartu Palangos miesto savivaldybė pažymėjo, kad patekimas į paplūdimius yra pritaikytas tik kai kuriose vietose: „specializuoti, judėjimo negalią turintiems asmenims skirti, paplūdimiai šiuo metu jau yra įrengti S. Dariaus ir S. Girėno gatvės pabaigoje, ties Palangos reabilitacine ligonine, Monciškėse greta Paraplegikų asociacijos stovyklavietės, ties Šventosios centrine gelbėjimo stotimi. Minėtuose, neįgaliesiems skirtuose, paplūdimiuose įrengtos papildomos poilsio/apžvalgos aikštelės, sudarytos galimybės privažiuoti prie jūros, taip pat skiriamas didesnis dėmesys takų priežiūrai.“

Kaip nurodė Savivaldybė, takas iki vyrų paplūdimio yra lentinis ir / arba miško takelis. Vertinant Palangos miesto savivaldybės pateiktą informaciją, akivaizdu, jog takas, vedantis į vyrų paplūdimį, vis dėlto nėra tinkamai pritaikytas asmenims su judėjimo negalia (nėra įrengtų poilsio aikštelių, turėklų, privažiavimo iki jūros). Be to, yra visiškai nepritaikyta tako dalis (miško takelis) – kaip nurodė Savivaldybė: „pareiškėjo skunde minima praėjimo vieta, patenka į valstybinio miško teritoriją, kurią valdo ir prižiūri ne Palangos miesto savivaldybės administracija, o VĮ Valstybinė miškų urėdija.“

Aplinkos ministerija informavo, kad savivaldybių teritorijose turi būti užtikrinamas bent vieno paplūdimio, pritaikyto asmenims su negalia, įrengimas. Specialusis planas nepateikia konkrečių priėjimo prie jūros pėsčiųjų takų įrengimo vietų ir šių takų parametrų, tačiau nurodo tokios infrastruktūros įrengimo pagrindines kryptis.

Dėl Skunde Pareiškėjo minimo vyrų paplūdimio Aplinkos ministerija atsakyme pateikė paaiškinimą, kad Palangos vyrų paplūdimys pagal galiojančio Specialiojo plano sprendinius patenka į Kunigiškių-Ražės upelio intensyvaus rekreacinio naudojimo ruožą, ruožo dalyje ties infrastruktūros koridoriais, išsaugant pajūrio kraštovaizdį, gali būti formuojama intensyviai lankymui pritaikyta aplinka. Grafiniai sprendiniai šiame ruože numato perspektyvinių infrastruktūros koridorių įrengimo galimybes. Pagal Pajūrio juostos tvarkymo programos 2023–2032 m., patvirtintos 2023 m. balandžio 21 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-117 „Dėl Pajūrio juostos tvarkymo programos 2023–2032 m. patvirtinimo“ nuostatas, ties Palangos vyrų paplūdimiu yra numatytas naujo tako ir laiptų įrengimas (Pajūrio juostos tvarkymo programos 2023–2032 m. 2 priedas. 2 schema. Palangos rekreacinės zonos ir Pajūrio regioninio parko ruožai). Vadovaujantis Pajūrio juostos įstatymu, Pajūrio juostos tvarkymo programą pajūrio juostos žemyninėje dalyje įgyvendina Klaipėdos miesto, rajono savivaldybės ir Palangos miesto savivaldybė.

Įvertinusi esamą situaciją, Aplinkos ministerija pateikė nuomonę: „galiojančio Specialiojo plano nuostatos neužkerta galimybių įrengti patekimo į paplūdimius vietų pritaikant jas asmenims, turintiems judėjimo negalią.“ Nauja rekreacinė-inžinerinė ir paplūdimių aptarnavimo infrastruktūra gali būti įrengiama savivaldybės ir vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentuose numatytose vietose ir ją įrengiant turi būti įvertinami kiti Specialiajame plane numatyti pajūrio juostos apsaugos ir šios teritorijos naudojimo reikalavimai.

Pabrėžtina, kad tiek Konvencija, tiek Lygių galimybių įstatymas įpareigoja paslaugų teikėjus, prekių pardavėjus užtikrinti, kad jų teikiamomis paslaugomis galėtų be apribojimų naudotis visi asmenys, nepriklausomai nuo jų negalios.

Akcentuotina, kad tokia situacija, kuomet asmenys, turintys judėjimo negalią, negali tinkamai naudotis infrastruktūra ir patekti į vyrų paplūdimį, skirtą lankytojams, pažeidžia Konvencijos nuostatas, įtvirtinančias pareigą valstybėms, šios Konvencijos dalyvėms, užtikrinti asmenims su negalia sąlygas savarankiškai ir visapusiškai dalyvauti visose gyvenimo srityse, taip pat užtikrinti poilsio, laisvalaikio vietų ar teikiamų paslaugų prieinamumą bei nebūti diskriminuojamiems vartotojų teisių srityje.

Pažymėtina, kad naudojimas viešaisiais paplūdimiais yra aktualus daugeliui žmonių, įskaitant asmenis su negalia, senyvo amžiaus, riboto judumo asmenis, kurie, nesant tinkamos infrastruktūros, šiais paplūdimiais negali tinkamai naudotis arba apskritai negali naudotis.

Atkreiptinas dėmesys, kad tinkamos aplinkos / infrastruktūros nepritaikymas asmenims su negalia paslaugų teikimo vietoje apriboja šių asmenų galimybes gauti paslaugas tokiomis pačiomis sąlygomis kaip visi vyrų paplūdimio lankytojai ir atitinka Lygių galimybių įstatyme įtvirtintą netiesioginės diskriminacijos negalios pagrindu apibrėžtį (Lygių galimybių įstatymo 2 str. 5 d.).

Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, konstatuotina, kad Savivaldybė, teikdama paslaugas, organizuodama asmenų poilsį, neužtikrino Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtintos pareigos visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokias pačias paslaugas ir taip sudarė sąlygas diskriminuoti Pareiškėją, turintį judėjimo negalią.

Savivaldybei siūlytina, bendradarbiaujant su VĮ Valstybine miškų urėdija, sudaryti sąlygas visiems asmenims, nepaisant negalios, naudotis teikiamomis paslaugomis, užtikrinant, kad būtų tinkamai pritaikyta pėsčiųjų infrastruktūra, atsižvelgiant į standartus, nurodytus statybos techniniuose reglamentuose, suformuojant takus, kuriais asmenys su judėjimo negalia ir naudojantys technines pagalbos priemones galėtų patekti į vyrų paplūdimį.

Vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 17 straipsnio 2 dalimi, kuria suteikta teisė lygių galimybių kontrolieriui teikti išvadas ir rekomendacijas bet kokiais su diskriminacija susijusiais klausimais dėl šio įstatymo įgyvendinimo, taip pat pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms dėl teisės aktų tobulinimo ir lygių teisių įgyvendinimo politikos prioritetų, siūlytina Aplinkos ministerijai svarstyti Specialiojo plano pakeitimus, kuriuose būtų numatyta pareiga atsakingiems subjektams pritaikyti bent vieną skirtingiems lankytojams (pvz., vyrams, moterims, bendrąjį paplūdimį ir kt.) skirtą paplūdimį konkrečioje savivaldybėje. Palangos miesto savivaldybei siūlytina imtis priemonių, siekiant užtikrinti, kad bent vienas skirtingoms lankytojų grupėms skirtas paplūdimys Palangos miesto teritorijoje būtų pritaikytas asmenims su negalia, t. y. tiek bendrasis paplūdimys, tiek moterims, vyrams ar kitoms grupėms skirtas tikslinis paplūdimys.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu ir 29 straipsnio 2 dalies 2 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Siūlyti Palangos miesto savivaldybei sudaryti lygias galimybes visiems asmenims, nepaisant negalios, užtikrinant aplinkos prieinamumą patekti į vyrų paplūdimį.
2. Įpareigoti Palangos miesto savivaldybę išnagrinėti šį sprendimą ir apie nagrinėjimo rezultatus bei sprendimo vykdymą informuoti lygių galimybių kontrolierių per 30 dienų nuo sprendimo gavimo dienos.
3. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją, Palangos miesto savivaldybę, VĮ Valstybinę miškų urėdiją, Aplinkos ministeriją.

Sprendimas per 1 (vieną) mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Birutė Sabatauskaitė